

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Viera Nižníková

Tvorba maturitných zadaní z ruského jazyka

2014

Publikácia bola vydaná a financovaná z prostriedkov ESF
v rámci národného projektu Profesijný a kariérový rast
pedagogických zamestnancov.
ITMS kód projektu 26120130002
ITMS kód projektu 26140230002

Tvorba maturitných zadání z ruského jazyka

Viera NIŽNÍKOVÁ

Bratislava 2014

OBSAH

Predhovor	5
Úvod	6
1 Vyučovanie cudzieho jazyka	7
1.1 Vyučovanie ruského jazyka	7
1.2 Výchovné a vzdelávacie stratégie	9
1.3 Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky	10
1.4 Jazykové úrovne	10
2 Príprava na realizáciu maturitnej skúšky z ruského jazyka	13
3 Tvorba maturitných zadání z ruského jazyka	15
3.1 Štandardy výkonu učiteľskej profesie	15
3.2 Vyučovací hodina na prípravu maturitného zadania z ruského jazyka	17
3.3 Úlohy maturitných zadání a ich charakteristika	19
4 Externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka	21
4.1 Kritériá hodnotenia písomnej formy internej časti maturitnej skúšky	22
4.2 Konkrétne modely externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky	23
5 Ústna forma internej časti maturitnej skúšky	25
5.1 Charakteristika úloh v rámci maturitných zadání	26
5.2 Tematické okruhy – B1	26
5.3 Tematické okruhy – B2	30
Záver	36
Zoznam bibliografických odkazov	37
Prílohy	38

Predhovor

Obsah maturitnej skúšky je stanovený pre každý predmet v cieľových požiadavkách na maturitnú skúšku. Úlohou učiteľov jednotlivých vyučovacích predmetov je správne sformulovať úlohy maturitných zadaní, ktorých riešením žiaci preukazujú nadobudnuté vedomosti, zručnosti, spôsobilosti získané počas štúdia.

Maturitná skúška predstavuje významný medzník v živote žiaka, ktorá v nemalej miere ovplyvňuje jeho ďalšie napredovanie, smerovanie v živote. Žiaci sa na ňu pripravujú prakticky počas celého stredoškolského štúdia.

Učiteľ by tak nemal len dokonale poznať obsah učiva daného predmetu v rámci študijného odboru a cieľové požiadavky na maturitnú skúšku, ale takisto mal by vedieť tvoriť jednoznačné, zrozumiteľné úlohy pre žiakov. Z tohto dôvodu sme sa v nadväznosti na akreditovaný vzdelávací program *Príprava maturitných zadaní z ruského jazyka* rozhodli vytvoriť učebný zdroj, ktorý má pomôcť účastníkom vzdelávania zorientovať sa v uvedenej problematike.

Úvod

Vychádzajúc z pedagogických skúseností, môžeme potvrdiť, že obsah a organizácia maturitnej skúšky z ruského jazyka v posledných rokoch prešli zásadnými zmenami. Pribudla externá časť v podobe štandardizovaných testov a písomná forma internej časti maturitnej skúšky.

Zmenil sa spôsob prezentovania osvojených poznatkov, ktorým maturanti dokazujú úroveň poznávacích operácií, na ktorých si dané poznatky osvojili. Uvedené požiadavky vyplývajú jednak z vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení vyhlášky č. 209/2011, jednak z cieľových požiadaviek na maturitnú skúšku z ruského jazyka.

Z teoretického hľadiska je cieľom tohto učebného zdroja poskytnúť vybrané informácie o základných charakteristikách maturitnej skúšky a tvorby maturitných zadanií z ruského jazyka. Hlavným cieľom je umožniť učiteľom strednej školy s aprobáciou ruský jazyk v rámci profesijných kompetencií získať zručnosť v tvorbe maturitných zadanií z ruského jazyka, potrebných na prípravu žiakov na maturitnú skúšku. Keďže tento učebný zdroj je podporným učebným materiálom k vzdelávaciemu programu *Tvorba maturitných zadanií z ruského jazyka*, je potrebné vymedziť aj jeho čiastkové ciele:

1. Oboznámiť sa s požiadavkami na jazykovú a komunikatívnu kompetenciu žiaka v jednotlivých komunikatívnych zručnostiach, získať schopnosť ovládať obsah vyučovacieho predmetu v rámci kompetencií profesijného štandardu a zhodnotiť výsledky vyučovania.
2. Formulovať jasné ciele pri tvorení maturitných zadanií odrážajúcich cieľové požiadavky Spoločného európskeho referenčného rámca.
3. Demonštrovať testovú časť v základnej úrovni B1 a vyššej úrovni B2.
4. Vedieť vybrať primeraný textový materiál na prípravu pri formulovaní úloh v maturitnom zadanií.
5. Vedieť tvoriť zadania na ústnu časť maturitnej skúšky z ruského jazyka dodržiavaním a rešpektovaním revidovanej Bloomovej taxonómie.

Vzdelávací program je rozvrhnutý na štyri tematické okruhy:

1. Model maturitnej skúšky z ruského jazyka.
2. Externá časť maturitnej skúšky.
3. Interná časť maturitnej skúšky.
4. Tvorba maturitných zadanií z ruského jazyka.

Teoretická časť sa interpretačne opiera o printové a elektronické zdroje informácií. Aplikačná časť je podporená teoretickými a praktickými skúsenosťami autorky z oblasti tvorby maturitných zadanií z ruského jazyka.

1| Vyučovanie cudzieho jazyka

Dobrá znalosť cudzích jazykov nadobúda v živote súčasného človeka stále väčší význam. Schopnosť komunikovať v cudzom jazyku dáva každému možnosť získať nielen dobré vzdelanie, ale i kvalitné uplatnenie sa na trhu práce. Záujem o učenie sa cudzích jazykov je sprevádzaný hľadaním nových spôsobov, ako sa jazyky učiť a vyučovať ich čo najefektívnejšie. Z pozície učiteľa môžeme využiť čo najviac prostriedkov, metód a foriem na zvýšenie motivácie žiakov pri učení sa i na ujasnenie ich štýlu učenia sa. To znamená, že žiakom by sme mali poskytnúť čo najviac možností, ktoré im ukážu cestu, ako si nájsť spôsob učenia sa pre nich najvhodnejší a viesť ich k tomu, aby pri učení sa cudzieho jazyka využívali všetky dostupné prostriedky.

Cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Cudzie jazyky poskytujú živý jazykový základ a predpoklady na komunikáciu žiakov v rámci Európy a celého sveta.

Osvojenie si cudzích jazykov pomáha žiakovi prekonávať bariéry, a tak prispieva k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon v jeho uplatnení sa na trhu práce.

Cudzie jazyky umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerance.

1.1| Vyučovanie ruského jazyka

Vyučovanie ruského jazyka a jazykovej prípravy vychádza zo školského vzdelávacieho programu. Obsah výučby vychádza zo všeobecného vzdelávania, zo vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“ štátneho vzdelávacieho programu. V predmete ruský jazyk boli integrované štyri obsahové a vzdelávacie štandardy: „Tematické okruhy“, „Jazykové funkcie“, „Rečové zručnosti“ a „Jazykové prostriedky“.

Obsahový a vzdelávací štandard je spolu s učebnými osnovami a plánmi určený na riadenie vyučovania ruského jazyka. Vymedzuje základné požiadavky a súhrn požiadaviek na vedomosti a zručnosti žiakov, ktoré majú preukázať všetci žiaci na konci štvorročného štúdia. Obsah predmetu je štruktúrovaný do obsahových štandardov „Počúvanie s porozumením“, „Čítanie s porozumením“, „Písomný prejav“, „Ústny prejav“ a do tematických celkov, ktoré sú situačne orientované a je ich možné preberať

a stvárniť vo forme každodenných situácií a dialógov, krátkych a jednoduchých textov na čítanie s porozumením, písomných aktivít k preberaným témam i témam podľa vlastného záujmu v rámci konverzácie v ruskom jazyku. Obsahom predmetu ruský jazyk je sprostredkovať žiakom jazykové a všeobecné schopnosti, využívať vedomosti, zručnosti, postoje a hodnotovú orientáciu tak, aby rozvíjali komunikatívnu schopnosť ako prostriedok na dorozumievanie a myslenie, na podávanie i výmenu informácií. Žiak si má osvojiť a rozšíriť v priebehu štúdia ruského jazyka praktické rečové zručnosti ako nástroj na dorozumievanie v priamej a nepriamej komunikácii vrátane prístupu k informačným zdrojom.

Znalosť cudzieho jazyka prispieva k formovaniu osobnosti žiaka, rozvíja jeho schopnosti učiť sa po celý život, byť vnímavý ku kultúre, disponovať schopnosťami a používať rôzne spôsoby dorozumievania s inými kultúrami. Predmet vedie žiakov k tomu, aby zvládli a osvojili si základné komunikačné spôsobilosti v ruskom jazyku, ktoré každý človek potrebuje k svojmu osobnému naplneniu, sociálnemu začleneniu a k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách na takej úrovni, aby si ich mohol ďalej rozvíjať, zachovávať a aktualizovať v rámci celoživotného vzdelávania. Metódy, formy a prostriedky vyučovania ruského jazyka majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť.

Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru a prípravy na maturitnú skúšku. Stimulovať poznávacie činnosti žiaka predpokladá uplatňovať vo vyučovaní predmetu ruského jazyka proporcionálne zastúpenie a prepojenie empirického a teoretického poznávania. Výchovné a vzdelávacie stratégie napomôžu rozvoj a upevňovanie kľúčových kompetencií žiaka. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie komunikatívne a sociálno-interakčné, interpersonálne a intrapersonálne, spôsobilosti tvorivo riešiť problémy a spôsobilosti využívať informačné technológie. Preto je dôležitou súčasťou teoretického poznávania a zároveň prostriedkom precvičovania, upevňovania, prehĺbovania a systematizácie poznatkov okrem iného aj riešenie kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh z učiva jednotlivých tematických celkov, úloh komplexného charakteru, ktoré umožňujú spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov.

1.2| Výchovné a vzdelávacie stratégie

V kompetenciách k učeniu učiteľ:

- riadením vyučovania v ruskom jazyku vedie žiakov k osvojovaniu si dôležitých poznatkov z vybraných tematických okruhov, ako aj k samostatnej a správnej komunikácii v danom jazyku,
- zadávaním samostatnej práce (projektov) vedie študentov k vyhľadávaniu a triedeniu informácií z rôznych zdrojov (internet, učebnice, literatúra, mapy),
- dozerá na sústavnú domácu prípravu, ktorá vedie jednak k osvojeniu si správnych študijných návykov, jednak k nevyhnutnej fixácii slovnej zásoby a pravopisu (odlišnosť azbuky),
- častým a objektívnym hodnotením práce žiakov pomáha rozvíjať ich kritický postoj k vlastnej práci,
- pomáha študentom chápať nadväznosť učenia ruskému jazyku na ostatné cudzie jazyky.

V kompetenciách k riešeniu problémov učiteľ:

- modeluje rôzne komunikačné situácie, do ktorých sa študent môže v realite dostať, a podporuje využívanie fantázie, intuície a predstavivosti pri ich riešení.

V komunikatívnych kompetenciách učiteľ:

- zadávaním vhodných cvičení vedie študentov k otvorenosti a k tomu, aby pri slovnom prejave dokázali odlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, aby svoje poznatky vedeli zrozumiteľne prezentovať a obhájiť v diskusii, aby rozpoznali situáciu a zvolili pre ňu najvhodnejšie jazykové vyjadrenie,
- nacvičuje so žiakmi vystupovanie pred kolektívom, resp. rodeným hovoriacim.

V sociálnych a interpersonálnych kompetenciách učiteľ:

- zadávaním skupinových činností vedie žiakov k rešpektovaniu schopností a potrieb ostatných členov kolektívu a podporuje aktivitu študentov, schopnosť riešiť problémy, ako aj dobré medziľudské vzťahy,
- vedie študentov k tolerancii voči iným ľuďom a ich názorom.

V občianskych kompetenciách učiteľ:

- v zadaných písomných prejavoch podporuje záujem žiakov o dianie v triede, skupine, škole, mieste bydliska a celej spoločnosti,
- motivuje študentov k sledovaniu aktuálneho diania v Rusku a vedie ich k porovnávaniu odlišných kultúr.

V pracovných kompetenciách učiteľ:

- vedie žiakov k samostatnej a systematickej práci,
- motivuje ich k vytváraniu základných študijných návykov (pravidelná príprava),
- pozitívnym prístupom, najmä neustálou hodnotiacou podporou pomáha zvyšovať sebavedomie žiakov a istotu pri ústnej komunikácii v danom jazyku.

Všetky uvedené kompetencie vplývajú na prípravu žiakov nielen na vyučovací proces, ale aj na systematickú prípravu na zvládnutie internej a externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka.

1.3| Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky

Meranie úrovne podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) v cudzích jazykoch formou testov je trend, ktorý nastúpil aj v slovenských školách od polovice deväťdesiatych rokov nášho storočia, keď sa začali hľadať nástroje na objektívne meranie dosiahnutých zručností v cudzom jazyku. Badať aj snahy nájsť zodpovedajúce indikátory, ktoré by skutočne objektívne opisovali dosiahnutú úroveň cudzojazyčnej edukácie na základných a stredných školách.

Všeobecným cieľom je zabezpečiť dosiahnutie komunikačnej úrovne B1/B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky v prvom CJ a komunikačnej úrovne A2/B1 podľa SERR v druhom CJ u všetkých žiakov edukačného systému v SR na konci strednej školy.

Zavedením štátnych vzdelávacích programov do jednotlivých typov škôl a školských zariadení sa postupne vytvárajú podmienky na prepojenie výučby cudzích jazykov podľa štátneho a školského vzdelávacieho programu s existujúcim SERR.

1.4| Jazykové úrovne

Jazyková úroveň 1 (A1)

Žiak (študent) rozumie a používa bežne známe výrazy a jednoduché vety. Dokáže sa predstaviť a položiť ostatným jednoduché otázky o nich – napríklad kde bývajú, ako sa majú alebo ktoré veci majú – a na takéto otázky vie odpovedať aj sám. Dokáže sa zúčastniť jednoduchej konverzácie, ak osoba, s ktorou komunikuje, rozpráva pomaly a pomáha mu opakovaním slov.

Jazyková úroveň 2 (A2.1)

Žiak (študent) rozumie všeobecným jednoduchým správam a prostredníctvom nich dokáže komunikovať. Dokáže si poradiť s informáciou vyjadrenou jasne a dokáže udržať jednoduché konverzácie. Dokáže opísať každodenné domáce a pracovné aktivity použitím škály jednoduchých výrazov a viet. Dokáže požiadať o informácie a porozumieť informáciám týkajúcim sa každodenných aktivít, ako napr. nakupovanie, rezervácia dovolenky alebo hotela.

Jazyková úroveň 3 (A2.2)

Žiak (študent) rozumie podstate konverzácie týkajúcej sa známych tém z oblasti spoločenskej aj obchodnej. Dokáže otvoriť konverzáciu, udržať ju a aj ukončiť. Dokáže sa zúčastniť jednoduchých rozhovorov, dať jednoduché pokyny, zdôrazniť problém a predstaviť riešenie. Dokáže vyjadriť gratulácie, súhlas alebo odmietnutie, alebo sa dokáže sťažovať.

Jazyková úroveň 4 (2.3)

Žiak (študent) rozumie obsahovo podstatným informáciám týkajúcim sa známych tém a dokáže udržať konverzáciu o všeobecných témach. Dokáže si vytvoriť profesionálne kontakty, odovzdať rady

a dávať návrhy. Dokáže uskutočniť komplexnejšie aktivity (napríklad výmenu tovaru alebo zrušenie objednávok). Dokáže napísať poznámky, správy a súkromné listy (napr. ďakovný list).

Jazyková úroveň 5 (B1.1)

Žiak (študent) dokáže udržať konverzáciu podľa situácie a témy. Dokáže vysvetliť a opísať veci v kontexte. Na pracovisku dokáže položiť otázky a na otázky aj odpovedať. Nie je pre neho problém dať všeobecné inštrukcie, ktoré sa týkajú pracovných činností. Cíti sa dobre medzi ľuďmi v známych situáciách a v profesionálnom prostredí. Dokáže napríklad diskutovať o kvalite produktu alebo služby.

Jazyková úroveň 6 (B1.2)

Žiak (študent) v mnohých profesionálnych a súkromných situáciách dokáže komunikovať kvalifikovane a bez námahy a dokáže vyjadriť tú istú vec rôznymi spôsobmi. Množstvo tém dokáže vhodne vyriešiť. Lahko sa zapája do konverzácií s niekoľkými rodenými hovorcami. Dokáže prerokovať návrh a podávať návrhy (napr. vysloviť názory alebo myšlienky). Bez námahy dokáže viesť dlhú telefonickú konverzáciu alebo pripraviť cestovný plán.

Jazyková úroveň 7 (B1.3)

Žiak (študent) dokáže vyjadriť rôzne pohľady na vec a svoje názory dokáže obhájiť v diskusii. Rozumie prísloviam rodených hovorcov. Zvládne náročné situácie, napr. dokáže usmerniť akékoľvek názorové rozdiely. Používa správnu slovnú zásobu a poradí si vo väčšine odborných situácií. Dokáže urobiť prezentáciu, zosumarizovať fakty a používať daný jazyk v zložitých situáciách.

Jazyková úroveň 8 (B2.1)

Žiak (študent) komunikuje efektívne a správne pri náročných aktivitách a v náročných situáciách. Bez námahy sa zúčastňuje všetkých konverzácií v spoločenskej aj profesionálnej oblasti. Je napríklad schopný podávať odborné prezentácie na stretnutí alebo pri obchodnom zastúpení. Lahko sa vyjadruje použitím rôznych nuáns a dobre rozumie prejavom, v ktorých sa diskutuje o náročných témach.

Jazyková úroveň 9 (B2.2)

Žiak (študent) efektívne komunikuje s rôznym obecenstvom na množstvo známych aj nových tém a pritom napĺňa všetky jazykové požiadavky. Odvážne a kvalifikovane sa zúčastňuje diskusií a stretnutí, dokáže vyjadriť rôzne pohľady na vec a názory si dokáže obhájiť. Používa správne detailné vyjadrovanie. Bezchybne napíše všetky texty, ako napr. elektronickú poštu či obchodnú korešpondenciu.

Jazyková úroveň 10 (C1)

Žiak (študent) sa vyjadruje spontánne a plynule bez toho, aby hľadal slová. Bez námahy porozumie náročným textom a poradí si so zložitými termínmi a spojeniami s vedľajším výrazom. Dokáže používať a implementovať jazyk efektívne a flexibilne v spoločenskom aj odbornom živote. Vyjadruje sa jasne, usporiadane a podrobne v zložitej a náročnej problematike.

Jazyková úroveň 11 (C2)

Žiak (študent) bez námahy rozumie všetkému, čo číta alebo počuje. Vyjadruje sa veľmi spontánne, plynule a presne. Aj v náročných kontextoch rozoznáva jemné nuansy.

Dokáže vytvoriť náročné správy, články alebo odborné texty. Jeho jazykové schopnosti zodpovedajú vo veľkej miere schopnostiam vzdelaných rodených hovoriacich.

2| Príprava na realizáciu maturitnej skúšky z ruského jazyka

Premena slovenského školstva sa odráža aj v zmenách maturitnej skúšky po formálnej, ale i obsahovej stránke aj v predmete ruský jazyk. Celý vyučovací proces má učiteľ riadiť od 1. ročníka so zreteľom na fakt, že maturitná skúška z ruského jazyka predstavuje u žiaka zvládnutie na dostatočnej úrovni všetkých kľúčových kompetencií s previazaním na štandardy a cieľové požiadavky predmetu.

Na maturitnej skúške má žiak preukázať komplexnosť ovládania ruského jazyka, mieru tvorivosti v písomnom prejave, celkovú vzdelanosť a kultúrnosť, nielen vedomosti, ale najmä dokazovanie vlastných tvrdení v miere vychádzajúcej z cieľových požiadaviek. Žiaci musia byť pripravení na ústnu časť maturitnej skúšky rovnako, ako aj na jej písomnú časť.

Od učiteľov sa vyžaduje vyššia frekvencia aktivizujúcich činností, ktoré by stimulovali žiakov k napredovaniu v učení, a eliminovanie encyklopedického sprístupňovania vedomostí, upevňovanie návykov jazykovo správneho a plynulého ústneho vyjadrovania žiakov, systematická korekcia chýb, rozvíjanie učebných kompetencií žiakov samostatným získavaním a spracovaním poznatkov z rôznych zdrojov. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať využívaniu pomôcok pri sprístupňovaní učiva, jasnej a zrozumiteľnej formulácii cieľov vyučovania.

K maturitnej skúške z ruského jazyka môžu po ukončení denného alebo nadstavbového štúdia pristúpiť žiaci, ktorí sa pripravovali na maturitnú skúšku z ruského jazyka na úrovni B2 – gymnáziá, alebo na úrovni B1 – ostatné stredné školy.

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca žiaci, ktorí dosiahli úroveň B2 v celkovom ústnom prejave v rámci komunikačných jazykových činností, dokážu vytvoriť jasný a podrobný opis a vyjadrovať sa zrozumiteľne na rôzne témy, ktoré majú vzťah k ich predmetu záujmu.

Žiaci, ktorí dosiahli úroveň B1 v celkovom ústnom prejave, dokážu pomerne plynulo podať jednoducho formulovaný súvislý opis jednej z mnohých oblastí ich záujmu.

Podľa SERR v celkovej písomnej produkcii žiaci na úrovni B2 dokážu napísať jasný, podrobný text na celý rad tém vzťahujúcich sa k ich oblasti záujmu. Žiaci na úrovni B1 dokážu napísať jednoducho členený súvislý text na celý rad známych tém vo svojej oblasti záujmu v rámci prípravy na písomnú časť maturitnej skúšky.

V rámci rozsahu všeobecných znalostí jazyka žiaci na úrovni B2 ovládajú jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohli podať jasný opis, vyjadrovať názory a argumentovať bez nápadného hľadania slov. Žiaci na úrovni B1 ovládajú jazyk v dostatočnom rozsahu, aby mohli vysvetliť hlavné body a myšlienky, ktoré sa týkajú abstraktných a kultúrnych tém.

Cieľom maturitnej skúšky je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného katalógom cieľových požiadaviek a overenie toho, ako sú žiaci pripravení používať získané kompetencie v ďalšom štúdiu alebo pri výkone povolání a odborných činností, na ktoré sa pripravujú.

3| Tvorba maturitných zadaní z ruského jazyka

Vypracovanie uvedeného vzdelávacieho programu vyplynulo z potreby nadobudnutia zručností a schopností nevyhnutných na prípravu žiakov stredných škôl na maturitnú skúšku z ruského jazyka. Vzhľadom na dôležitosť úspešného zvládnutia maturitnej skúšky z ruského jazyka treba rozvíjať a cvičiť potrebné zručnosti nielen v maturitnom ročníku, ale už od začiatku štúdia na strednej škole. Preto je nutné, aby učitelia pracovali na hodinách s podobnými formami úloh a zadaní, s ktorými sa žiaci stretnú na maturitnej skúške.

S tvorbou maturitných zadaní na ústnu skúšku majú málo skúseností hlavne začínajúci a noví učitelia na stredných školách: je potrebné pracovať s maturitnými zadaniami aj počas roka, aby boli vždy aktualizované a zodpovedali prebratému obsahu na vyučovacích hodinách. Aj učitelia z praxe prejavujú záujem o vzdelávanie zamerané na problematiku prípravy žiakov na maturitnú skúšku s cieľom získať nové poznatky, resp. zdokonaľiť sa v tvorbe maturitných zadaní z ruského jazyka.

3.1| Štandardy výkonu učiteľskej profesie

1. Učiteľ je zapálený pre svojich žiakov a ich učenie

Usiluje sa o to, aby sprístupnil poznanie všetkým žiakom, verí, že všetci žiaci sú schopní sa učiť, prístupuje k všetkým bez neopodstatneného zvýhodňovania alebo diskriminácie: dbá na to, aby sa všetkým dostávalo pozornosti. Zároveň berie ohľad na individuálne potreby žiakov a rozdielnosť ich záujmov, schopností, zručností a predchádzajúcich znalostí, ich rodinné situácie, vzťahy s vrstovníkmi atď.

Navodzuje podmienky na čo najefektívnejšie procesy učenia prostredníctvom voľby najvhodnejších vyučovacích metód zo širokej škály. Podporuje rast sebadôvery, motivácie, utváranie charakteru, občianskej zodpovednosti a úctu k hodnote jedinca. Uvedomuje si, že inteligencia a nadanie nie sú jednorozmernou charakteristikou, ale majú celý rad dimenzií, a že každý žiak môže byť v niektorej z týchto oblastí nadaný menej, ale v inej viac než v ostatných. Umožňuje každému v niečom vyniknúť. Uvedomuje si kultúrnu podmienenosť výkonu svojich žiakov a zohľadňuje pri práci s príslušníkmi menšín. (Kalhous et al., 2002, s. 114)

2. Učiteľ ovláda predmety, ktoré vyučuje, a vie, ako ich vyučovať

Má hlbokú znalosť (vedomosť) svojho predmetu, jeho vnútornú logiku, metódy, vie, ako sú poznatky v odbore získavané a ako sa uplatňujú v praktickom živote, ako je predmet prepojený s ďalšími odbornými. Prostredníctvom svojho aprobačného predmetu dokáže uvádzať žiakov do sveta, ktorý ich obklopuje. Má prehľad o učebniciach, ktoré sú na trhu k dispozícii, o ich prednostiach aj nevýhodách, o možnostiach ich využitia a podľa toho aj ďalších okolností volí tú učebnicu, ktorá je najvhodnejšia. (Kalhous et al., 2002, s. 114-115)

3. Učiteľ riadi a monitoruje učenie žiakov

Dobrá učiteľ kladie na svojich žiakov vysoké nároky. Vytvára, udržiava alebo podľa potreby mení vyučovacie prostredie, ktoré vzbudí a udrží záujem žiakov o prácu, a to aj v prípade dočasných neúspechov a ťažkostí. Čo najefektívnejším spôsobom využíva čas. Dokáže vytvoriť disciplinované prostredie, stanovuje efektívne normy správania sa v triede. Učiteľ dobre plánuje vyučovanie: stanovuje ciele, volí vhodné činnosti, využíva dostupné zdroje. Nie je rutinér, strieda prístupy. Nemusí vždy zostavovať zložité prípravy na papier, ale vždy je schopný komukoľvek jasne vysvetliť zmysel a cieľ svojej činnosti. Dokáže posúdiť, nakoľko ním zostavená učebná činnosť splnila svoj cieľ a čo sa žiaci naučili alebo nenaučili. (Kalhous et al., 2002, s. 115-116)

4. Učiteľ systematicky uvažuje o svojej práci a učí sa zo svojich skúseností

Učitelia sú svojim žiakom vzorom v tých prístupoch, ktoré v nich chcú podporovať: v intelektuálnych oblastiach schopnosť racionálne uvažovať, vecne zdôvodňovať svoje postoje, schopnosť pozerieť na otázku tvorivo a z viacerých uhlov, overovať si informácie, experimentovať, dokázať riešiť problémy, ale aj vo všeobecnejších postojoch, ako sú zvedavosť, čestnosť a spravodlivosť, úcta k druhým ľuďom, úcta ku kultúrnemu dedičstvu minulosti a pod. Vyučovanie od učiteľa neustále vyžaduje prijímanie rozhodnutí a riešení problémových situácií, často je potrebné voliť medzi niekoľkými cieľmi. Vo vedách o vzdelávaní a spravidla aj v disciplíne, ktorú vyučuje, rýchle pribúdajú nové poznatky, teórie aj metódy. Učiteľ preto chápe potrebu celoživotného vzdelávania seba samého, stáleho odborného rastu a k tomuto postoju vychováva aj svojich žiakov. (Kalhous et al., 2002, s. 116)

5. Učiteľ je členom učiacej sa spoločnosti („learning community“)

Učiteľ je dobrý tímový hráč. Prispieva k efektívnosti práce celej školy spolupracou s ostatnými učiteľmi na projekte/kurikule školy, usiluje sa o vysokú mieru previazanosti učenia medzi jednotlivými ročníkmi a predmetmi. (Kalhous et al., 2002, s. 117)

3.2| Vyučovacia hodina na prípravu maturitného zadania z ruského jazyka

Téma:	Šport (maturitné zadanie)
Ciele:	kognitívny – oceniť náročnosť doteraz nadobudnutých vedomostí z oblasti športu afektívny – zoradiť informácie týkajúce sa športu psychomotorický – prezentovať pred triedou svoje výsledky, závery a názory v jednotlivých častiach zadania
Medzipredmetové vzťahy:	telesná výchova, geografia, dejepis, informatika
Prierezové témy:	Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
Formy:	frontálna práca, individuálna práca, práca vo dvojiciach vyučovacia hodina prebieha v jazykovej učebni, prípadne v triede vybavenej počítačom a dataprojektorom
Metódy:	opakovacia hodina: rozprávanie na základe vizuálneho podnetu dialóg k situačnej úlohe počúvanie s porozumením hodnotiace rečové interakcie gramatické cvičenia
Pomôcky:	počítač, dataprojektor, študijný materiál k maturitnému zadaniu k téme Šport

Priebeh vyučovacej hodiny

Táto vyučovacia hodina slúži na opakovanie a upevnenie vedomostí z oblasti športu, nakoľko téma Šport patrí medzi maturitné zadania. Keďže je to opakovacia hodina, nemá klasické členenie na motivačnú, expozičnú, fixačnú a diagnostickú časť. Vyučovaciu hodinu delíme na časti podľa foriem a metód práce, ktoré využívame pri opakovaní tejto témy. Konkrétne ide o rozprávanie na základe vizuálneho podnetu, situačnú úlohu, diskusiu na danú tému, počúvanie s porozumením, gramatické cvičenia.

Učiteľ motivuje žiakov argumentmi a faktami o význame opakovania a upevnenia si vedomostí k téme Šport, nadobudnutých počas doterajšieho štúdia. Žiaci dostanú študijný materiál k téme Šport, ktorý si nechávajú. Môžu si doň robiť vlastné poznámky a taktiež aj priamo vypracovávať jednotlivé úlohy.

Rozprávanie na základe vizuálneho podnetu:

Žiaci majú pred sebou obrázky z oblasti športu. Využívame aj ich premietanie cez dataprojektor. Žiaci frontálne opisujú jednotlivé obrázky, navzájom sa dopĺňajú. K dispozícii majú aj pomocné otázky umiestnené nad obrázkami. Pri opise obrázkov a všeobecne pri rozprávaní na základe audiovizuálneho podnetu nabádame žiakov k tomu, aby využili poznatky a vedomosti získané v časti *čítanie s porozumením*. V prípade nejasností zobrazenej situácie učiteľ vhodným spôsobom navedie žiakov na správnu odpoveď. Ak nastane situácia, že žiaci nevedia v ruštine opísať niektorý z obrázkov, učiteľ im pripomenie, prípadne doplní slovo do ich slovníčka. Slovnú zásobu z oblasti športu majú žiaci z predchádzajúcich ročníkov.

Dialóg k situačnej úlohe:

Žiaci pracujú vo dvojiciach. Prečítajú si situačnú úlohu, rozdelia si úlohy a pripravia dialóg, ktorý následne rozohrajú pred spolužiakmi.

Ďalšou formou rozvoja hodnotiacich rečových intencií je námet na diskusiu, ktorý ponúka študijný materiál. Úlohou žiakov je zamyslieť sa nad predloženým podnetom na diskusiu a následne zaujať svoje stanovisko a vyjadriť svoj názor k danej problematike. Na jednoduchšie vyjadrenie svojho stanoviska majú žiaci k dispozícii banku slov, ktoré môžu využiť v diskusii.

Počúvanie s porozumením:

Túto časť vyučovacej hodiny tvorí počúvanie s porozumením. Tvorí ju dve úlohy. Nahrávka, ktorú žiaci počúvajú, je určená pre obe úlohy. Pri každej úlohe si vypočujú nahrávku dvakrát. Počas počúvania odpovedajú na otázky prislúchajúce k jednotlivým úlohám. Prvá úloha obsahuje päť otázok, prípadne tvrdení, pri ktorých si žiak vyberá jednu z troch možností. Vždy je správna iba jedna z ponúkaných možností. Druhá úloha obsahuje päť tvrdení. Na základe vypočutého rozhovoru žiak vyberá, ktoré z tvrdení je pravdivé a ktoré nepravdivé.

Po ukončení nahrávky učiteľ skontroluje odpovede žiakov. Prípadné nejasnosti vysvetlí.

Gramatické cvičenia:

Táto časť študijného materiálu pozostáva z troch úloh.

Prvá úloha obsahuje osem viet, v ktorých žiaci dopĺňajú slová zo zátvoriek v správnom tvare a so správnou predložkou. Táto úloha je zameraná na upevnenie používania predložky s podstatným menom v slovnom spojení – hrať, hrať na... Druhá úloha obsahuje osem viet, v ktorých žiaci dopĺňajú zámeno uvedené v zátvorke v správnom tvare. Tretia úloha obsahuje šesť viet a je zameraná na upevnenie stupňovania prídavných mien, konkrétne na tvorenie druhého stupňa prídavných mien.

Takto spracovaný študijný materiál je vhodný na prípravu žiakov na písomnú a ústnu časť maturitnej skúšky z ruského jazyka pre úroveň B1.

3.3| Úlohy maturitných zadaní a ich charakteristika

Úloha č. 1 maturitného zadania je zameraná na reprodukciu a porozumenie učiva – prevláda forma monológu. Úloha č. 2 je zameraná na aplikáciu učiva v typických situáciách – špecifický transfer (dialóg s členmi predmetovej komisie) a úloha č. 3 zahŕňa praktickú aplikáciu osvojených vedomostí, interpretáciu pozorovaní a pokusov, pričom dôraz sa kladie na schopnosť samostatne a tvorivo riešiť zadané problémy – nešpecifický transfer (prevláda dialóg s členmi predmetovej komisie).

Prezentovaná charakteristika jednotlivých úloh, ich hierarchia vyplýva z Niemerckovej taxonómie kognitívnych cieľov, ktorá zahŕňa štyri úrovne poznávacích operácií (Turek, 2010, s. 55). Nižšie uvedené aktívne (činnostné) slovesá je možné využiť pri formulácii jednotlivých úloh maturitných zadaní.

Zapamätanie informácií (poznatkov) – od žiaka sa vyžaduje reprodukovanie faktov, pojmov, vzťahov, zákonov, teórií a pod., pričom sa využívajú aktívne slovesá: *reprodukovať, vymenovať, definovať, pomenovať, napísať, zopakovať* a pod.

Porozumenie informáciám (poznatkom) – žiak dokáže informácie, ktoré si zapamätal, prezentovať v inej podobe, povedať inými slovami, zostručniť ich, usporiadať inak, pri formulácii sa využívajú aktívne slovesá: *vysvetliť, vyjadriť vlastnými slovami, objasniť, preložiť, preformulovať, ilustrovať, opísať* a pod.

Aplikácia informácií (použitie poznatkov) v problémových situáciách – nešpecifický transfer – žiak formuluje problémy, analyzuje a syntetizuje nové javy, formuluje postup činnosti, hodnotí podľa určitých kritérií, rieši problémové úlohy. Na formuláciu je možné použiť aktívne slovesá: *obhájiť, porovnať, posúdiť, vyriešiť, vyvodiť závery, oceniť, zhodnotiť* a pod.

Pri formulácii jednotlivých úloh môžeme vychádzať aj z Bloomovej revidovanej taxonómie vzdelávacích cieľov, ktorá zahŕňa šesť hierarchicky usporiadaných kategórií (Turek, 2010, s. 54):

Zapamätanie (vybavenie alebo spoznanie konkrétnych faktov, poznatkov, termínov, postupov, zásad, noriem, pravidiel, klasifikačných kategórií, kritérií, zákonov, teórií, t. j. pamäťové reprodukovanie daných prvkov učiva).

Aktívne slovesá: *definovať, napísať, spoznať, opakovať, reprodukovať, doplniť, opísať, priradiť, vybrať, určiť* a pod.

Podčiarknuté aktívne slovesá je možné využiť aj v rámci iných hierarchických kategórií (platí aj nižšie).

Porozumenie (žiak dokáže porozumieť významu obsahu informácie získanej v slovnej, obrazovej alebo symbolickej podobe).

Aktívne slovesá: *inak formulovať, ilustrovať, vysvetliť, vyjadriť vlastnými slovami, rozlíšiť, vyjadriť inou formou, nakresliť, načrtnúť, skontrolovať, vyplniť, opraviť* a pod.

Aplikácia (žiak dokáže vhodne použiť abstrakcie a zovšeobecnenia – teórie, zákony, vzťahy, metódy, postupy, pravidlá v konkrétnych situáciách).

Aktívne slovesá: *naskicovať, aplikovať, demonštrovať, nakresliť, riešiť, vyčíslieť, vypočítať, vyhľadať, navrhnuť, plánovať, usporiadať* a pod.

Analýza (žiak rozoberá komplexné informácie na prvky, stanovuje ich hierarchiu, princípy, určuje vzťahy a interakcie medzi prvkami).

Aktívne slovesá: *rozlíšiť, špecifikovať, rozčleniť, urobiť rozbor, rozhodnúť, klasifikovať, dedukovať* a pod.

Hodnotenie (žiak posudzuje, rozhoduje, či myšlienky, vzťahy, metódy, výtvary zodpovedajú daným kritériám a normám z hľadiska presnosti či efektívnosti).

Aktívne slovesá: *argumentovať, obhájiť, rozhodnúť, oponovať, posúdiť, zdôvodniť, zhodnotiť, preveriť, porovnať, uviesť výhody a nevýhody* a pod.

Tvorivosť (žiak navrhuje, plánuje možné riešenia problému).

Aktívne slovesá: *generovať* (napr. navrhnuť možné riešenia problému), *plánovať, produkovať* a pod.

4| Externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka

Testovacie techniky sú zakomponované do štyroch častí:

1. Počúvanie s porozumením
2. Kulturológia, gramatika a lexika
3. Čítanie s porozumením
4. Písanie

1. POČÚVANIE S POROZUMENÍM

V tejto časti sú tri typy úloh:

- a) Voľba správnej odpovede z viacerých možností. Na základe dvakrát vypočutého textu je potrebné vybrať správne dokončenie viet v jednotlivých úlohách. Správna je len jedna z ponúkaných možností.
- b) Dichotomická úloha
Na základe vypočutého textu je potrebné rozhodnúť o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia uvedeného v príslušnej úlohe.
- c) Dopĺňovanie
V jednotlivých tvrdeniach (vetách) je úlohou doplniť niektoré vynechané slová alebo slovné spojenia na základe vypočutého textu. Slová musia mať správnu gramatickú a pravopisnú formu. Všetky texty sú nahovorené rodenými Rusmi, pre ktorých je ruský jazyk materinským jazykom.

2. KULTUROLÓGIA, GRAMATIKA A LEXIKA

Táto časť preveruje nielen znalosti z gramatiky, ale aj z lexiky, z oblasti kulturológie a bežnej jazykovej komunikácie. Skladá sa z troch častí:

- a) Voľba jednej správnej odpovede zo štyroch daných možností. Text je súvislým celkom, úlohou je správny výber distraktorov. Správne je vždy len jedno slovo.
- b) Tvorba správnych gramatických tvarov. Táto časť preveruje znalosti žiaka z morfológie ruského jazyka. Úlohou je dať očíslované slovo v zátvorke do správneho tvaru.
- c) Dopĺňovanie – výber z dvoch možností. Táto časť preveruje vedomosti žiaka z lexiky, štylistiky a syntaxe.

3. ČÍTANIE S POROZUMENÍM

V tejto časti sú tri typy úloh:

a) Dichotomická úloha (typu správne/nesprávne, áno/nie s dôkazom)

Je to úloha, pri ktorej treba na základe textu rozhodnúť, či je dané tvrdenie správne, alebo nesprávne. Správnosť tvrdenia sa musí potvrdiť označením odseku, v ktorom sa príslušná informácia nachádza.

b) Priradovanie a doplňovanie

Cieľom je preveriť schopnosť žiaka orientovať sa v cudzojazyčnom texte a k danej otázke (tvrdeniu) nájsť a priradiť ten úsek textu, v ktorom je obsiahnutá informácia adekvátne danej otázke. Počet viet je vždy vyšší než počet textových úsekov. Tematika autentického textu má spravidla krajinovedný charakter.

c) Doplňovanie chýbajúcich slov

Je to úloha, ktorá si vyžaduje krátku odpoveď (1 – 3 slová), prípadne doplnenie slov chýbajúcich vo vete.

4. PÍSANIE

Táto časť testu preveruje schopnosť žiaka napísať zrozumiteľne, logicky a jazykovo správne súvislý text v určenom rozsahu na témy z každodenného života. Úlohou žiaka je dokázať, že vie sformulovať vlastné myšlienky a názory, vyjadriť svoje dojmy a pocity adekvátnymi základnými lexikálnymi, gramatickými, syntaktickými a štylistickými prostriedkami so správnym využitím kompozičných postupov bez použitia slovníka.

4.1| Kritériá hodnotenia písomnej formy internej časti maturitnej skúšky

Obsah:

5 – zodpovedá téme, je dôkladne rozpracovaný a zrozumiteľne napísaný

4 – zodpovedá téme, dobre rozpracovaný, chýbajú niektoré informácie

3 – takmer zodpovedá téme, málo rozpracovaný, chýba viac informácií

2 – časté odbočenie od témy, väčšina informácií chýba

1 – minimálne zodpovedá téme, neobsahuje požadované informácie

0 – úplné odbočenie od témy, nepochopenie zadania

Stavba a členenie textu:

5 – koherentný text, správne členenie na odseky, široký rozsah spojok a spájacích výrazov

4 – dobre štylizovaný text, menšie nedostatky v členení textu na odseky, používanie spojok a spájacích výrazov

3 – zreteľne naznačený vzťah medzi hlavnými myšlienkami, odseky zamerané na hlavné myšlienky ich nerozvíjajú

2 – lineárne usporiadanie myšlienok, nevhodné členenie odsekov, nedostatočné používanie spojok a spájacích výrazov

1 – nejasné usporiadanie myšlienok, nečlenenie textu na odseky

0 – žiadna stavba a členenie textu

Gramatika:

5 – správne používanie gramatických štruktúr vzhľadom na tému, žiadne pravopisné chyby

4 – niekoľko chýb v používaní gramatických štruktúr, prevažne súvetia a zložené vety, málo pravopisných chýb

3 – niekoľko závažných gramatických chýb, nenarúša komunikáciu, prevažne jednoduché vety, niekoľko pravopisných chýb

2 – väčšina závažných gramatických chýb, vety z komunikatívneho hľadiska nezrozumiteľné, veľa pravopisných chýb

1 – závažné gramatické nedostatky, obťažnosť porozumenia textu, veľa pravopisných chýb

0 – nedostatočné gramatické vedomosti narúšajú komunikáciu

Slovná zásoba:

5 – široký rozsah slovnej zásoby, ktorá zodpovedá téme, vynikajúci pravopis

4 – primeraný rozsah slovnej zásoby s menšími pravopisnými chybami

3 – obmedzený rozsah slovnej zásoby, nenarúša komunikáciu, väčší počet gramatických chýb

2 – základná slovná zásoba, niektoré výrazy narúšajú komunikáciu, časté pravopisné chyby

1 – minimálna slovná zásoba, nezrozumiteľnosť textu, časté pravopisné chyby

0 – slovná zásoba nezodpovedá téme, text nespĺňa komunikatívne hľadisko

4.2| Konkrétne modely externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky

Základná úroveň – B1

1. Test z kulturológie, gramatiky a lexiky:

V nasledujúcom texte sú vynechané niektoré slová. Za textom nájdete pre každé vynechané miesto 51 – 60 dve možnosti na doplnenie. Vyberte si jedno z ponúknutých slov a napíšte ho v správnom tvare.

51 песни, которые будущий композитор Глинка 52 в детстве, может быть, были первой причиной того, что он 53 в своем творчестве главным образом 54 русскую музыку. С помощью хора он изображает картины народной жизни. Его романсы и песни, прежде всего девять романсов на стихи Пушкина, 55 лучшие певцы. По праву можно 56 , что Глинка 57 русскую классическую музыку. Непосредственное влияние Глинки на свое оркестровое мышление 58 и Дмитрий Шостакович, когда сказал, что он до конца своих дней будет 59 «Камаринскую» Глинки как высший 60 инструментовки.

- 51 Российские / Русские
52 слушал / расслышал
53 творил / использовал
54 народную / национальную
55 исполняют / выполняют
56 говорить / сказать
57 создал / издал
58 признал / узнал
59 учить / изучать
60 образец / образ

2. *Písanie (esej):*

Napíšte rozprávanie, v ktorom vyrozprávate zaujímavú príhodu, ktorá vám utkvela v pamäti. Rozprávanie by malo mať:

- formu rozprávania ako slohového útvaru,
- ľubovoľnú formu úvodu podľa vlastného uváženia,
- tvorivé využitie autorskej reči, komentovanie konania postáv v rozvíjaní príbehu,
- jazykové prostriedky dramatizujúce rozvíjanie príbehu (dialóg postáv, priama reč),
- logickú nadväznosť, pútavosť a originalnosť.

5| Ústna forma internej časti maturitnej skúšky

V ústnej forme internej časti (ÚFIČ) musí byť dodržaný:

- a) súlad obsahu zadání s obsahom cieľových požiadaviek na jazykové vedomosti a rečové zručnosti žiakov,
- b) súlad obsahu a foriem zhodný s požiadavkami uvedenými v prílohe k vyhláske, časť VI.

Požiadavky na ústnu formu internej časti (ÚFIČ) maturitnej skúšky:

1. ÚFIČ tvorí ústna odpoveď žiaka pred predmetovou maturitnou komisiou.
2. Pri ÚFIČ si žiak žrebuje jedno zo schválených zadání.
3. Maturitné zadania a úlohy v nich vychádzajú z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov pre daný predmet a jeho úroveň.
4. Každé maturitné zadanie tvoria tri samostatné úlohy, podľa možností a charakteru predmetu z viacerých tematických okruhov.
5. Obsah maturitných zadání zohľadňuje aj predpísaný čas určený na trvanie skúšky a jej prípravu (20 minút – príprava a 20 minút – odpoveď).
6. Maturitné zadania pripravuje príslušná predmetová komisia školy.
7. Minimálny počet zadání je 30.
8. Každé zadanie sa môže použiť iba jedenkrát v danom dni.
9. Pri ústnej odpovedi môže žiak použiť konkrétnu učebnú pomôcku len vtedy, ak je uvedená v zadání. Všeobecnou pomôckou je slovník.
10. Žiak má počas prípravy k dispozícii: vyžrebované zadanie, obojstranný prekladový slovník (najmenej 15 000 hesiel), prípadne konkrétnu pomôcku uvedenú v zadání.
11. Úlohy maturitných zadání majú byť podľa možnosti polytematické.
12. V zadaniach sú zastúpené všetky tematické okruhy.

5.1| Charakteristika úloh v rámci maturitných zadaní

Úloha č. 1 – Vizualný podnet

Opísať predložený vizualný podnet a nájsť vzťah medzi obrázkom a maturitnou témou.

Úloha č. 2 – Tematický okruh

Zaujať stanovisko k téme a odôvodniť ho v rozhovore so skúšajúcimi – vhodne vybrať fakty a informácie, vysvetliť, zdôvodniť (argumentovať) svoje názory.

Úloha č. 3 – Situačná úloha

Viesť s učiteľom – členom skúšobnej komisie dialóg s rozdelenými úlohami. Môžu tu byť zaradené modelové situácie v rámci študijného odboru.

1. a 2. úloha – prevláda samostatný ústny prejav žiaka, v ktorom preukazuje svoje komunikačné zručnosti a vedomosti k danej téme.
3. úloha – interaktívna komunikácia (dôraz na dosiahnutie komunikačného zámeru, pohotovosť a spontánne reakcie žiaka).

5.2| Tematické okruhy – B1

Názvy tematických okruhov sú pre obe úrovne rovnaké. Žiak bude hodnotený podľa centrálne vypracovaných kritérií. Základom hodnotenia bude rozsah slovnej zásoby, používanie gramatických štruktúr, stupeň jazykovej pohotovosti, obsahová stránka prejavu a pod.

Úlohou žiaka je zaujať stanovisko k téme a odôvodniť ho v rozhovore. Hodnotia sa: vyjadrenie stanoviska, vecná argumentácia, výber faktov a informácií, gramatika.

1. Rodina

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).

2. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia.

3. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter).

4. Bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní).

5. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov.

6. Starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena).

7. Cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie).

8. Vzdelanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové).

9. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie).

10. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

11. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá žijúce voľne, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy.

12. Vedecko-technický rozvoj

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...).

13. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanía, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt).

14. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač – elektronická pošta, internet).

15. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) – výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

16. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty – príčiny, prejavy, dôsledky).

17. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie).

18. Záľuby, voľný čas a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).

19. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky – zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zbližovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia.

20. Mestá a miesta

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá.

21. Obliekanie a móda

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie.

22. Kniha – priateľ človeka

- a) knihy – výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

23. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia.

24. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie.

25. Slovensko – moja vlasť

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie.

5.3| Tematické okruhy – B2

1. Rodina a spoločnosť

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy),
- d) predstavy o svojej budúcej rodine, partnerovi, bývaní, práci,
- e) rodina a spoločnosť (funkcie rodiny, rodina kedysi a dnes, generačné problémy a problémy monoparentálnych rodín, rozvodovosť, nízka pôrodnosť).

2. Domov a bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní),
- d) domov a jeho význam v živote človeka (kultúra bývania u nás a v iných krajinách),
- e) problém bývania mladých rodín, kúpa a prenájom bytu, deti na sídliskách.

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena),
- d) zdravotnícka starostlivosť (prevencia, očkovanie),
- e) štátne a súkromné zdravotníctvo (zdravotné poistenie, odborní lekári).

4. Doprava a cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie),
- d) cestovanie kedysi a dnes, cestovanie v budúcnosti,
- e) možnosti cestovania do zahraničia.

5. Vzdelávanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové),
- d) štúdium cudzích jazykov (výmenné pobyty, stáže, jazykové kurzy, au-pair),
- e) vzťah učiteľa k žiakovi a opačne.

6. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá žijúce voľne, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy,
- d) ochrana životného prostredia (národné parky, chránené územia, environmentálna výchova),
- e) vplyv životného prostredia na život človeka (poľnohospodárstvo, zdravá výživa, agroturistika).

7. Voľný čas, záľuby a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda),
- d) vplyv zmien v spoločnosti na trávenie voľného času (kedysi a dnes),
- e) trávenie voľného času rôznych vekových kategórií.

8. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie),
- d) medzinárodné kuchyne (charakteristika, rozdiely, špeciality),
- e) zdravá kuchyňa (stravovanie detí, návyky, vegetariánstvo, diéty).

9. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky – zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zbližovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia,
- d) negatívne javy (rasová diskriminácia, intolerancia, vzťah k menšinám),
- e) kultúrne hodnoty iných národov, spolužitie v Európe.

10. Obliekanie a móda

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,

- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie,
- d) módne trendy, farby, tvorcovia, módne prehliadky,
- e) „Šaty robia človeka“, šaty na mieru alebo konfekcia (v obchode s odevmi, u krajčíra).

11. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter),
- d) významné športové podujatia, súťaže, olympijské hry,
- e) negatívne javy v športe (sláva, peniaze, doping).

12. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov,
- d) druhy a spôsoby nákupu a platenia (katalógový predaj, splátky, týždenný nákup),
- e) zahraničné výrobky u nás, export slovenských výrobkov.

13. Krajiny, mestá a miesta

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá,
- d) miesto vhodné na oddych a miesto na spoločenské využitie,
- e) miesto mojich snov.

14. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia,
- d) hudobné, filmové, divadelné a folklórne festivaly, atmosféra,
- e) ďalšie druhy umenia – folklór, maliarstvo, sochárstvo, architektúra – najznámejšie osobnosti.

15. Knihy a literatúra

- a) knihy, e-knihy – výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa),
- d) nositelia Nobelovej ceny za literatúru a ich diela,
- e) kríza v čítaní beletrie (príčiny, kupovanie kníh, služby knižníc, inštitútov).

16. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželania, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt),
- d) prejavy záujmu a pomoci spoluobčanom v núdzi, sponzorstvo a sponzori (dôvody a podoby),
- e) vplyv spoločnosti na rodinu.

17. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač – elektronická pošta, internet),
- d) jazyk ako dorozumievací prostriedok (výučba svetových jazykov, rozšírenosť a využitie cudzích jazykov),
- e) jazyk štandardný, hovorový, slang, odborný a pod.

18. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) – výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť),
- d) vplyv masmédií na život jednotlivca, rodiny i spoločnosti,
- e) internet a jeho vplyv na človeka a spoločnosť.

19. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty – príčiny, prejavy, dôsledky),
- d) nezdravé javy v živote mladých (násilie, gamblerstvo, drogy),
- e) predstavy mladých o budúcnosti (očakávaná, túžby, obavy).

20. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie),
- d) pracovné príležitosti doma a v zahraničí, pracovné podmienky (mzda, sociálna starostlivosť),
- e) kariéra a rodinný život, zamestnanosť žien (materská dovolenka), rekvalifikácia, dôchodcovia.

21. Veda a technika v službách ľudstva

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...),
- d) zneužitie vedy a techniky (zbrane, závislosti, násilie, konzumná spoločnosť, civilizačné choroby),
- e) človek a veda a technika v budúcnosti (nahradenie učiteľa počítačom, deti a počítače, únik mozgov).

22. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia,
- d) hrdinom sa človek nerodí, ale sa ním stáva (konanie človeka v hraničnej situácii),
- e) ja ako hrdina.

23. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziludské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom),
- d) negatívne javy (agresivita, vandalizmus, egoizmus, ľahostajnosť),
- e) možnosti riešenia konfliktov.

24. Slovensko

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie,
- d) stereotypy a predsudky,
- e) miesto Slovenska v zjednotenej Európe.

25. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie,
- d) stereotypy a predsudky,
- e) zjednotená Európa.

Pri príprave žiakov na maturitnú skúšku je nevyhnutné pripraviť ich v prvom rade lexikálne v rámci jednotlivých tematických okruhov na úrovni B1 a B2. S dobrou slovnou zásobou dokážu odpovedať na otázky k jednotlivým témam. Na precvičenie odporúčame pripraviť pre žiakov tri až päť otázok k danej téme na ústnu odpoveď.

PRÍKLADY

A. Moja rodina

1. Pochádzaš z veľkej rodiny?
2. Vychádzaš so svojimi rodičmi dobre?
3. Koľko času tráviš so svojou rodinou?
4. Aký vplyv môžu mať rodičia na dieťa?
5. Aké to je, podľa tvojho názoru, keď žijú dve generácie pod jednou strechou?

B. Bývanie

1. Kde bývaš a ako vyzerá váš dom/byt?
2. Aké domáce práce vieš a musíš robiť?
3. Aký je dom tvojich snov?
4. Aké sú výhody a zápory života v meste a na dedine?

C. Voľný čas

1. Aké sú možnosti využitia voľného času?
2. Akú úlohu v tvojom voľnom čase má hudba?
3. Myslíš si, že je pre ľudí dôležité mať nejaký koníček?
4. Čo si myslíš o ľuďoch, ktorí sa stále nudia?

D. Škola a vzdelanie

1. Aká je povinná školská dochádzka v našich školách?
2. Aké školy môžu žiaci navštevovať po ukončení základnej školy?
3. Aké problémy sa objavujú v školách?
4. Aké sú mimoškolské aktivity na základných a stredných školách?
5. Čo je to maturita?

Kontrola maturitných zadaní

Po vytvorení maturitných zadaní je potrebné ich skontrolovať z hľadiska obsahu aj rozsahu. Je dôležité zistiť, či boli zachované počty úloh z jednotlivých tematických okruhov. Aj keď to cieľové požiadavky na maturitnú skúšku z ruského jazyka nevyžadujú, malo by byť samozrejmosťou, že rozsiahlejší tematický celok by mal mať väčšie zastúpenie úloh ako menej rozsiahly.

Druhým bodom kontroly je porovnanie, či jednotlivé úlohy naplňajú obsah cieľových požiadaviek na maturitnú skúšku. Prípadné nezrovnalosti, rozdiely je potrebné opraviť, doplniť.

Maturitné zadania by nemali byť dielom len jedného učiteľa, je dôležité, aby sa na ich tvorbe podieľali všetci učitelia ruského jazyka v rámci predmetovej komisie cudzích jazykov.

Záver

V uvedenom učebnom zdroji sme rozpracovali časť problematiky zameranej na tvorbu maturitných zadaní z ruského jazyka. Vychádzali sme z aktuálnej legislatívy k ukončovaniu štúdia na stredných školách a z cieľových požiadaviek na maturitnú skúšku z ruského jazyka.

Problematika tvorby maturitných zadaní na základe cieľových požiadaviek na maturitnú skúšku zostáva stále aktuálna a otvorená.

Existujú rôzne metodiky venované uvedenej problematike, keďže správne sformulované úlohy v rámci zadaní často zohrávajú kľúčovú úlohu pri príprave a odpovedi maturanta.

Veríme, že obsahom daného učebného zdroja sa nám podarilo naplniť jeho cieľ.

Prílohy zahŕňajú návrhy konkrétnych zadaní na ústnu časť maturitnej skúšky z ruského jazyka.

Zoznam bibliografických odkazov

- BÁLINTOVÁ, H. 2003. *Cudzie jazyky áno, ale ako?* Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela, 2003. ISBN 80-8055-762-4.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka* [online]. Bratislava : ŠPÚ, 2009. [cit. 10-11-2013]. Dostupné na internete: <http://www.statpedu.sk/files/documents/katalog%20cielovych%20poziadaviek/ruskyjazyka_cp.pdf>.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B1, B2*. Bratislava : ŠPÚ, 2012.
- IVANOVÁ, M., FRANTA, M. et al. 2010. *Ruština. Otázky a odpovedi*. 2. vydanie. Dubicko : Infoa, 2010. ISBN 978-80-8240-608-1.
- GOGOVIČ, K., RICHTEROVÁ, M., GABRIŠOVÁ, E. 2005. *Nová maturita ruský jazyk monitor – testy*. Bratislava : SPN, 2005. ISBN 80-10-00670-X.
- KALHOUS, Z., OBST, O. 2002. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- KARNĚJEVA, L. 2011. *Ruština – maturitná príprava*. Dubicko : Infoa, 2011. ISBN 978-80-7240-755-2.
- KOLLÁROVÁ, E. 2008. *Hovory so sebou a s Vami o „Vstrečach s Rossijou“*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2008. ISBN 978-80-8052-312-1.
- KOLLÁROVÁ, E., TRUŠINA, B. L. 1996. *Vstreči s Rossijou*. Ruský jazyk pre 1. – 2. ročník stredných škôl. 1. vydanie. Bratislava : SPN, 1996. ISBN 80-08-00319-7.
- RIES, L. et al. 2004. *Svet cudzích jazykov dnes*. Bratislava : Didaktis, 2004. ISBN 80-89160-11-5.
- Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*. Bratislava : ŠPÚ, 2006.
- Turek, I. 2010. *Didaktika*. 2. vydanie. Bratislava : Iura Edition, spol. s r. o. ISBN 978-80-8078-322-8.
- Štátny vzdelávací program. Ruský_jazyk_bl_titul.pdf* [online]. Bratislava : ŠPÚ, 2011. [cit. 14-11-2013]. Dostupné na internete: <http://www.stapedu.sk/files/documents/svp/gymnazia/vzdelavanie_oblasti/rusky_jazyk_bl_titul.pdf>.
- Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení vyhlášky č. 209/2011 Z. z.* [online]. Bratislava : Ministerstvo školstva SR, 2011. [cit. 14-11-2013]. Dostupné na internete: <<http://www.minedu.sk/data/att/669.pdf>>.

PRÍLOHY

Maturitné zadania z ruského jazyka

Príloha A

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЕ БИЛЕТЫ НА АТТЕСТАТ ЗРЕЛОСТИ

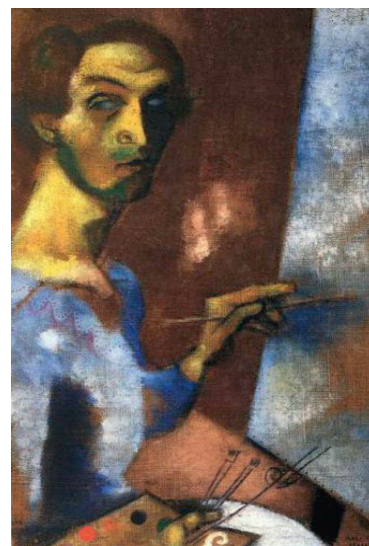
по русскому языку

Уровень Б 1

Билет № 18

1-ое задание (Рассказ на базе визуального импульса): Увлечения, свободное время и стиль жизни

- Рассмотрите картинки. Что их соединяет и что их разделяет?
- Опишите, чем увлекаются люди на картинках.
- На основе картинок скажите, чем вы увлекаетесь, или чем вы бы хотели увлекаться и почему.
- Предпочитаете вы пассивный или активный отдых?
- Как вы проводите выходные дни и каникулы?

2-ое задание (проблемное задание): Спорт

Разговор с учителем:

- Расскажите, как Вы относитесь к спорту.
- Каким видом или видами спорта вы занимаетесь или занимались?
- Принимали ли вы участие в каких-нибудь спортивных соревнованиях?
- За какую команду вы выступали?
- Какое место вы заняли (заняла ваша команда)?
- За какую команду вы болеете?
- Есть ли у Вас спортивный кумир (любимый спортсмен)? Расскажите немного о нём или о ней.

- Какими достижениями славятся российские и словацкие спортсмены?
- Что Вы знаете об Олимпийских играх в Сочи ?

3-ье задание (ролевая игра): Здоровье – дороже денег

Ситуация:

Вы заболели гриппом и пришли к врачу (или вызвали его на дом):

Ученик — больной

- Расскажите о своём самочувствии.
- На что вы жалуетесь?
- Какая у вас температура? Как давно она держится?
- Болит ли вас горло? Есть ли кашель?

Учитель – врач, реагирует на реплики больного

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЕ БИЛЕТЫ НА АТТЕСТАТ ЗРЕЛОСТИ

по русскому языку

Уровень Б 1

Билет № 25

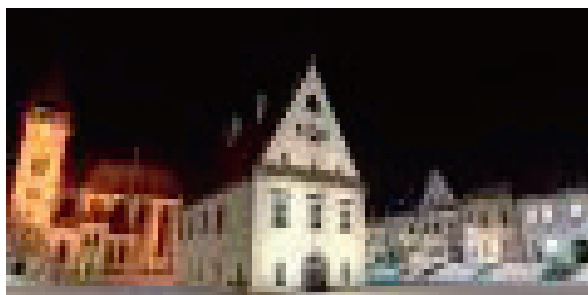
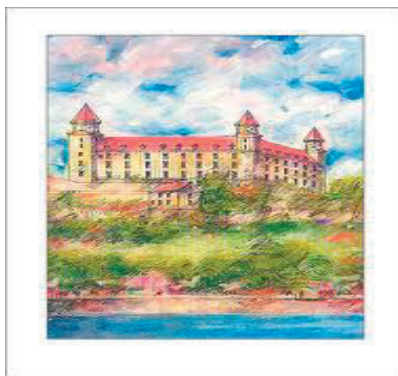
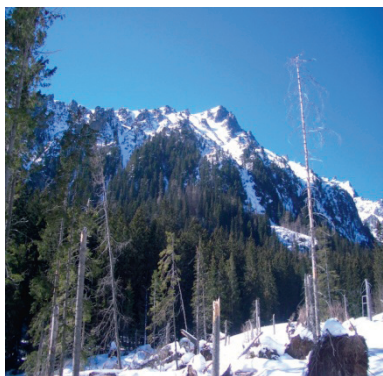
1-ое задание (Рассказ на базе визуального импульса): Словакия – моя родина

Визитная карточка бывает не только у человека. Она бывает и у страны.

- Что, на ваш взгляд является визитной карточкой Словакии?

Выберите ответ:

- Что запоминается, что оставляет наиболее глубокое впечатление на заграничного гостя Словакии.
- Символ, который представляет республику за её пределами.
- Что является отличительной чертой культуры, быта, традиций Словакии.

2-ое задание (проблемное задание): Человек и общество

- Поговорите об отношениях между людьми
- Как вы понимаете пословицу: » Не имей сто рублей, а имей сто друзей»
- Что, по вашему мнению, дает человеку дружба?
- Можно ли мать, отца считать своим другом? Какие у вас отношения с родителями?
- Был ваш класс хорошим коллективом? Почему вы так считаете?

3-ье задание (ролевая игра): Города и места

Ситуация:

Из туристического бюро к вам обратились с просьбой составить маршрут путешествия по России для туристов из Словакии. Составьте маршрут на 5 дней.

- Ученик – консультант, составляющий маршрут.
- Учитель (в роли сотрудника туристического бюро) начинает разговор и продолжает и реагирует на реплики ученика.
- Вам звонят из бюро путешествий, предлагают сотрудничество.
- Просят составить экскурсионный маршрут по России.
- Вас интересуют условия: для кого, на сколько дней рассчитан маршрут.
- Вы предлагаете маршрут (скажите какой, распишите его по дням).

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЕ БИЛЕТЫ НА АТТЕСТАТ ЗРЕЛОСТИ

по русскому языку

Уровень Б 1

Билет № 8

1-ое задание (Рассказ на базе визуального импульса): Здоровье – дороже денег

- Опишите ситуации на картинках.
- Придумайте короткий рассказ к первой картине.
- Что по-вашему ждёт больных на картинах?
- Назовите самые частые болезни и их симптомы.
- Что обычно делают люди, когда болеют? *(Используйте слова и выражения: медицинский осмотр, ставить диагноз, прописать лекарство или курс лечения, совет врача).*
- Скажите, как вы заботитесь о своём здоровье.

2-ое задание (проблемное задание): Увлечения, свободное время и стиль жизни

Разговор с учителем:

- Расскажите, что обычно делают люди в будни, в выходные дни, во время праздников, каникул или отпуска.
- Чем вы занимаетесь в эти дни?
- Чем могут заниматься студенты вашей школы после уроков?
- Скажите, что вас интересует, какие кружки в этом году ваша школа организует для студентов.
- На основе своих интересов выберите два кружка и как в них можно записаться.
- Есть в вашем городе кино?
- Вы были в театре? Если да, что вам там понравилось и что нет.
- В каких случаях вы ходите в гости?
- Где можно ходить на прогулки со своей собакой?
- Как нужно одеться на турпоход зимой и как летом?
- Где можно ловить рыбу?

- Каких известных шахматистов вы знаете?
- Что еще можно кроме марок коллекционировать?
- Кто у вас дома готовит блюда?
- Кто больше всего любит заниматься модой – мужчины или женщины?
- Что вы любите искать по интернету?

3-ье задание (ролевая игра): Увлечения, свободное время и стиль жизни

Ситуация:

Вы захотели поработать экскурсоводом в вашем городе и пришли на отборочный конкурс.

- Что должен, по вашему мнению, знать экскурсовод?
- Приготовьте рассказ о достопримечательностях вашего города (района). Во время подготовки используйте рекламные проспекты для туристов.

Príloha B

Экзаменационные задания на аттестат зрелости по русскому языку

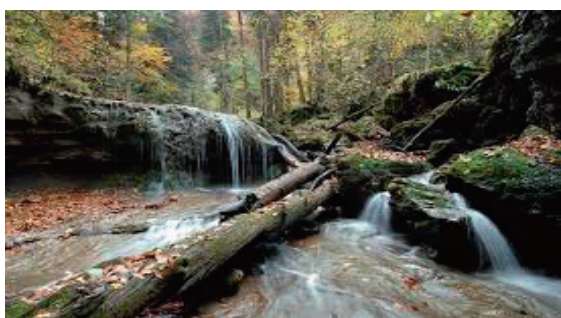
Уровень Б 2

- 1-ое задание – рассказ по фотокартинкам
- 2-ое задание – проблемное задание
- 3-ье задание – ролевая игра

Билет № 11

1-ое задание (рассказ по фотокартинкам): Человек и природа

- Посмотрите на картинки и опишите изображенную природу на отдельных картинках.
- Чем привлекают туристов места на картинках, на котором из них хотели бы вы отдыхать и почему?
- Какое ваше отношение к природе?
- Как и чем нарушает человек состояние окружающей среды?

2-ое задание (проблемное задание): Семья

- Вы из большой семьи? На кого вы похож? У вас хорошие отношения с родственниками?
- Расскажите о том, кто и чем оказал на вас большое влияние в детские и школьные годы.
- Как выглядит будничная жизнь в вашей семье и как вы отмечаете праздники и семейные торжества в вашей семье?

3-ье задание (ролевая игра): Торговля и службы быта

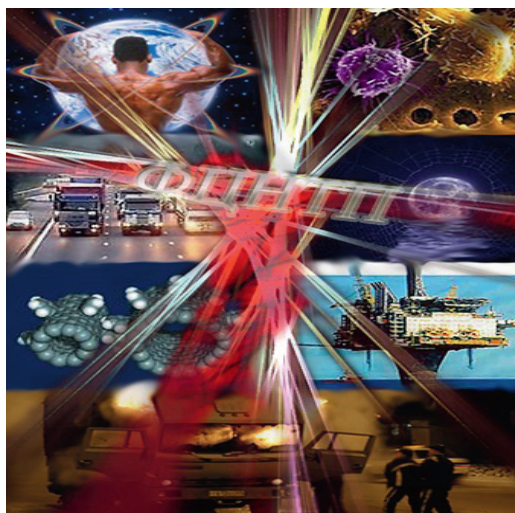
Ситуация: Наташа с Ларисой хотят зайти в новый супермаркет, который открыли два дня назад и купить подарок для сестры Наташи. По дороге разговаривают о том, какие там отделы товаров.

Ученик:

- Спросите, какие отделы товаров и какие службы быта и сервиса в новом супермаркете.
- Скажите, какой подарок хотите купить своей сестре.
- Попросите свою подругу, чтобы вам помогла выбрать подарок.

1-ое задание (рассказ по фотокартинкам): Развитие науки и техники

- Опишите развития науки и техники, которые показаны на картинках, их значение и чем они облегчают жизнь человеку.
- Расскажите о том, без каких средств техники мы уже не знаем представить себе будничную жизнь.
- Каковы положительные и отрицательные стороны Интернета.

2-ое задание (проблемное задание): Книга – лучший товарищ

- Какую роль играют книги в жизни человека? Какое ваше отношение к книгам? Вы посещаете библиотеку?
- Что вы предпочитаете читать – книги или газеты и журналы?
- Расскажите о книге, которую вы читали и рекомендовали бы прочитать и другим.
- Расскажите о жизни и творчестве любого русского писателя, о котором вы говорили на уроках русского языка.

3-ье задание (ролевая игра): Спорт

Ситуация: Разговор друзей об их любимых видах спорта.

Ученик:

- Расскажите о спортивной передаче, которую вы видели вчера по телевидению.
- Спросите своего друга, какой его любимый вид спорта и почему?
- Этот вид спорта его активное или пассивное увлечение?
- Спросите, что он знает об этом виде спорта и если знает каких-нибудь спортсменов занимающихся этим видом спорта.

1-ое задание (рассказ по фотокартинкам): Человек и общество

- Опишите жизненные ситуации, в которых оказались люди на отдельных картинках.
- Для каких случаев, по вашему мнению, приготовлены столы в ресторанах на картинках?
- Как общество относится к людям с телесными недостатками?

2-ое задание (проблемное задание): Путешествие

- Расскажите на какие виды можно разделить транспорт. Какие мотивы, цель и значение путешествия молодых людей в современности.
- Сравните преимущества и недостатки путешествия отдельных средств транспорта.
- На каком месте Словакии или за границей вы хотели бы провести свои каникулы?
- Куда вы пригласили бы иностранца, желающего провести отпуск в Словакии?

3-ье задание (ролевая игра): Развитие науки и техники

Ситуация: Вас попросили подготовить в школе стенгазету к теме «Развитие науки и техники». Договоритесь с подругой, когда вы сделаете стенгазету и что на ней отпрезентируете.

Ученик:

- Скажите, к какой теме вы должны подготовить стенгазету и когда она должна быть готова.
- Выберите вместе, какие проблемы касающиеся науки и техники отпрезентируете на стенгазете.
- Поговорите с подругой, в каких газетах, журналах и www-страницах вы поищите материалы.
- Договоритесь, когда сделаете стенгазету.

Názov:	Tvorba maturitných zadání z ruského jazyka
Autor:	PhDr. Viera Nižníková
Recenzenti:	Mgr. Alena Koroľová PhDr. Roman Kvapil, PhD.
Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave
Odborná redaktorka:	Mgr. Terézia Peciarová
Grafická úprava:	Ing. Monika Chovancová
Vydanie:	1.
Rok vydania:	2014
Počet strán:	50
ISBN	978-80-8052-997-0